

Nieuwsbrief gebiedsontwikkeling Havikerwaard Zuid

Er is veel gebeurd sinds de laatste informatieavond in 2012. Graag praten wij u bij!

Aerofoto Brouwer - Brunnen

Gebiedsontwikkeling Havikerwaard Zuid

Sinds 2004 wordt gewerkt aan de Gebiedsontwikkeling Havikerpoort. Een onderdeel van deze gebiedsontwikkeling is de realisatie van de nevengeul langs de IJssel. De naam voor dit deelplan is Gebiedsontwikkeling Havikerwaard Zuid. De uitwerking van dit deelplan heeft plaatsgevonden in een intensief proces met een groot aantal betrokken partijen.

Vanaf 2001 werken grondeigenaren en overheden als gebiedspartners aan de realisatie van de Havikerpoort. De Havikerpoort is een detailuitwerking van de beleidsnota 'Veluwe 2010'. In deze provinciale visie is de Havikerpoort als een van de ecologische poorten van de Veluwe aangeduid.

Doelstellingen waarop de gebiedsontwikkeling Havikerwaard Zuid zich richt zijn onder andere:

- verruiming van de bergingscapaciteit en het stroomprofiel in het winterbed
- natuur- en landschapsontwikkeling
- realiseren van recreatieve fiets- en wandelroutes
- realiseren van duurzaam grondstoffengebruik
- langjarige instandhouding van Landgoed Middachten

En de visie levert een bijdrage aan de realisering van het project Havikerpoort. In deze nieuwsbrief informeren wij u graag nader over onder andere deze punten.

"Samenwerking draagt bij aan verbetering"

"De zandwinning is één van de vele projecten uit de visie Havikerpoort waar diverse partijen, waaronder de gemeente Rheden, al jaren op een open en transparante wijze aan werken. Het huidige zandwingat is nu niet toegankelijk voor publiek, het past niet in het landschap en heeft weinig natuurwaarden. Maar wat zou het mooi zijn als dit verbeterd en u hier in een prachtig uiterwaardengebied kunt wandelen en fietsen. Het is bijzonder te noemen dat particulieren en bedrijfsleven werken aan natuurontwikkeling en verbetering van het

landschap. Een landschap dat in de toekomst ook bestand is tegen hoogwater.

De inkomsten van de zandwinning komen daarnaast ten goede aan het behoud van Landgoed Middachten. Het is belangrijk voor ons allemaal dat landgoederen een goede economische basis hebben en zo behouden kunnen blijven. Natuurlijk wegen wij bij onze besluitvorming met zorg de verschillende belangen af."

Nicole Olland, wethouder gemeente Rheden

K3Delta

Op goede gronden

Agrarisch toekomstperspectief Havikerwaard

Binnen Gebiedsontwikkeling Havikerwaard Zuid wordt voorzien dat agrarisch ondernemen ook in de toekomst gewaarborgd blijft. Landbouwgronden hebben altijd een groot deel van het areaal bepaald in dit gebied.

Aan de noordzijde wordt op circa 10 ha. eerst zand gewonnen en daarna wordt agrarisch gehercultiveerd waardoor na afloop goede landbouwgrond weer beschikbaar is. Het van oudsher aanwezige reliëf (hogere gronden) in het gebied blijft daarmee behouden. Ook wordt het plan geheel voorzien van een zomerkade waardoor de drooglegging bij een beperkte waterstandstijging net zoals in de huidige situatie gewaarborgd is.

Aan de zuidoostzijde van het gebied worden agrarisch belangen verlegd, ingepast en daar waar mogelijk geoptimaliseerd; hierover lopen nog gesprekken. Door de situering van de geulen in het project en daaraan gekoppelde kavelruilingen blijft er dus voor de pachters van Middachten een toekomstbestendig bedrijf mogelijk.

Valewaard/Z.E.M. Havikerwaard overgedragen aan K3Delta

Begin 2013 is de samenwerking tussen Valewaard, het bedrijf van Jan van de Kamp, en K3Delta geïntensiveerd. Nadat zoon Jan Willem van de Kamp in 1995 al een stukje van het familiebedrijf had overgenomen, zijn begin oktober 2013 de bedrijven Valewaard en Z.E.M. Havikerwaard overgedragen aan K3Delta.

Het bedrijf Valewaard is actief in de winning en veredeling van zand en grind, produceert betonproducten en heeft loswallen in o.a. Lathum en Arnhem. Daarnaast is K3Delta samen met Valewaard sinds jaren de eigenaar van de zandwinning in Emmerich.

De Valewaard zal nu, maar ook in de toekomst, binnen ons bedrijf een belangrijke rol spelen in de winning en veredeling van zand en grind.

De stand van zaken

In juni 2012 zijn de plannen gepresenteerd in het dorps huis in De Steeg. Tijdens deze druk bezochte informatieavond was er ruimte voor vragen, suggesties en overige opmerkingen vanuit omwonenden en andere geïnteresseerden.

Wij zijn aan de slag gegaan met deze inbreng en er is hard gewerkt aan het definitief maken van de plannen en het voorbereiden van de vergunningaanvragen. Eind maart 2014 is dan ook de definitieve gecoördineerde aanvraag ingediend, welke bestaat uit de volgende onderdelen:

- MER
- Bestemmingsplan
- Vergunningsaanvragen
 - Ontgrondingsvergunning
 - Waterwetvergunning
 - Natuurbeschermingswetvergunning
 - Flora- en fauna ontheffing
- Melding BBK
- Melding BLBI

Al deze aanvragen zijn nodig om op een verantwoorde wijze toe te kunnen werken naar de uiteindelijke gebiedsontwikkeling. Met de grootst mogelijke zorgvuldigheid is draagvlak ontwikkeld om te komen tot een maatschappelijk gedragen plan. Dit project laat wederom zien dat de samenwerking tussen burgers, natuurorganisaties en bedrijven van essentieel belang is.

Doelstellingen gebiedsontwikkeling Havikerwaard Zuid

- Verruiming van de bergingscapaciteit en zo mogelijk het stroomprofiel in het winterbed van de IJssel. Het project kent weliswaar geen uit het project Ruimte voor de Rivier voortkomende doelstelling op dit aspect, maar er ligt wel een verzoek van Rijkswaterstaat om kansen voor waterstandsverlaging en -berging te benutten in verband met mogelijke toekomstige hogere afvoeren.
- Landschapsontwikkeling en structuurversterking: eindbeeld nastreven dat beter aansluit bij de structuur van het rivierenlandschap en zowel ruimtelijk als functioneel bijdraagt aan de leesbaarheid ervan. De morfologie van de plassen (in de huidige situatie als incidenten in de structuur te beschouwen) wordt namelijk zodanig aangepast, dat ze de vorm aannemen van natuurlijke restbeddingen. Verder worden deze getransformeerde bekkens ruimtelijk en functioneel in relatie gebracht met de laagten rond de Lamme IJssel, een nog duidelijk herkenbare restbedding van de IJssel. Begeleidende bouselementen accentueren de loop van het geulenpatroon in het verder tamelijk open landschap. Op deze wijze wordt een verstoring in de landschapsstructuur (winplassen) omgebogen tot een ruimtelijke, en in rivierkundig opzicht functionele verbetering. Natuurontwikkeling en vergroten van de milieudiversiteit: vergroting van het areaal aan natuurlijke milieus (kwantitatief) in combinatie met vergroting van de milieudifferentiatie en daarmee van de diversiteit aan habitats (kwalitatief). Verder wordt gedeeltelijk invulling gegeven aan de opgave en doelstellingen uit het project Havikerpoort (realisatie hoogwatervrije vluchtplaatsen in het tracé van een geschikte

- vluchtroute naar hogere gronden en het ecoduct).
- Realiseren van recreatieve fiets- en/of wandelroutes.
- Realiseren van een duurzame methode voor zandwinning en nuttig hergebruik van overtollige (niet vermarktbaar) grond en waterbodem.
- Voorzien in behoefte aan bouwgrondstoffen.
- De directe werkgelegenheid van circa 35 personen plus de werkgelegenheid in het toeleverend en afnemend bedrijfsleven voor circa 15 jaar veiligstellen. Het doel daarbij is de productie van ZEM Havikerwaard te bestendigen binnen de huidige vergunningruimte, bedrijfsgroei is geen doel.

“Wij zijn blij dat de realisatie van de ontzanding in combinatie met natuurontwikkeling in zicht komt. De uitvoering van dit project is een belangrijk onderdeel van het gebiedsplan Havikerpoort. Voor Middachten is dit plan belangrijk, omdat de opbrengsten van het zand worden benut voor een instandhoudingsfonds ten behoeve van het rijksmonument Middachten. Hiermee kan dit bijzondere culturele erfgoed in goede staat aan de volgende generatie worden overgedragen. Het leuke is dat de ontzanding hiernaast een fors natuurgebied in het zuiden van de Havikerwaard oplevert, waarvan wandelaars en fietsers straks volop kunnen genieten. Met groenstroken, poelen en kleine natuurgebieden wordt dit gebied via de ecopassage verbonden met de bronbossen en de Veluwe. Hiermee ontstaat een prachtig gebied, waar natuur en cultuur hand in hand gaan. Havikerpoort is ooit als idee op papier ontstaan. De realisatie was nooit mogelijk geweest zonder consequente samenwerking tussen eigenaren, gebiedsontwikkelaars, overheden en bewoners en gebruikers van dit gebied.”

Age Fennema,
rentmeester van Landgoed Middachten

Landgoed Middachten

Een groot deel van het gebied Havikerwaard Zuid behoort tot de domeinen van het landgoed Middachten. Met de opbrengsten van de in de Havikerwaard Zuid voorgenomen zandwinning worden ook de volgende doelstellingen gerealiseerd:

- Het bekostigen van de plan- en uitvoeringskosten welke samenhangen met de inrichting van natuurgebieden en de eindafwerking van de ontgrondingslocatie.
- De aanwending voor fondsvorming ten behoeve van duurzame instandhouding van het landgoed kasteel Middachten.

Samenwerken in de polder: integratie van natuurontwikkeling en recreatie

Het plangebied herbergt een aantal functies, die goed te combineren zijn in de voorgenomen gebiedsontwikkeling. Landbouwkundig gebruik, natuurontwikkeling, recreatie en veiligheid worden geïntegreerd in de gebiedsontwikkeling.

Het huidige plassencomplex dat is ontstaan door zandwinning, wordt omgevormd door middel van ontzanding, maaiveldverlaging en berging van overtollige herbruikbare grond en waterbodembodem. De vormgeving van de zandwinning is gericht op het tot stand brengen van een stelsel van geulen, welke de richting van het rivierenlandschap volgt. Met deze geulvormige plassen wordt aansluiting gezocht bij de laagte waarin de Lamme IJssel (ten oosten van het plangebied) is gelegen.

Ten behoeve van een goede natuurontwikkeling worden de door de zandwinning ontstane plassen verondiept. Daarvoor wordt de niet vermarktbaar fractie van het gewonnen zand benut uit de winning in het plangebied zelf en van overtollige (niet vermarktbaar) grond en waterbodembodem van elders. Deze grond en waterbodembodem voldoet aan de wettelijke eisen uit het Besluit bodemkwaliteit. De kwaliteit van deze grond en waterbodembodem komt overeen met de kwaliteit van de van nature in het rivierengebied (IJssel, Rijn, Waal, et cetera) aanwezige gronden in de uiterwaarden.

Op de van nature hogere gronden langs de Eikenstraat (ten noorden van het gebied) en langs de restgeulen rond de Lamme IJssel worden met behulp van vrijkomende bovengrond lokaal verhogingen aangebracht waardoor een aaneengesloten gordel van hoogwatervrije vluchtplaatsen wordt gerealiseerd.

Hier wordt de ontwikkeling van zachthoutooibos nagestreefd. Ook worden enkele recreatieve routes, rustpunten en een observatiehut ingepast. In sommige gebieden vindt aanplant van bos of boomvormende soorten plaats. Elders wordt een spontane ontwikkeling voorgestaan. De zones, waarbinnen zich kruidenrijke vegetaties moeten ontwikkelen, worden met behulp van jaarrond begrazing beheerd.

Gezien de verschillende vormen van grondgebruik en de daarmee samenhangende verschillende gebruikseisen, ligt een scheiding van landbouw en natuur in de Havikerwaard voor de hand. We onderscheiden de verschillende vormen van grondgebruik in open water, moeraszones, kruidenrijke grasvegetatie, zachthoutooibos en landbouwgronden.

Uitvoering

De af- en aanvoer van het gewonnen en te gebruiken overtollig materiaal wordt grotendeels per schip gerealiseerd waarbij de vaarroute via de huidige invaart verloopt. Deels vindt de (lokale/regionale) afvoer van het gewonnen zand, net als in de huidige situatie, ook over de weg Havikerwaard en A348 plaats. De aanvoer van grond vindt regionaal ook per as plaats.

De operationele ontgrondingswerkzaamheden vinden plaats in een periode van circa 15 jaar en kunnen starten na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan en alle overige noodzakelijke vergunningen en ontheffingen. Afhankelijk van de marktsituatie wordt er al dan niet direct gestart met ontgronden.

Open water
Waterdiepte groter dan 2 meter, zodanig dat zich geen moeras- en/of oevervegetatie zal ontwikkelen, noch dat er verlandsingsprocessen op gang komen.

Periodiek droogvallende zandplaten
Eilandachtige zandplaten die door golfwerking en langdurige inundatie naar verwachting lang vrij zullen blijven van opgaande vegetatie. Deze zone omvat zeer ondiep water (nooit droogvallend), incidenteel droogvallende (enkele weken per jaar), frequent droogvallende (rond mediaan peil) en langdurig droogvallende zandplaten.

Moeraszones
Ondiep water, of deels droogvallende platen, waarop zich een riet- en/of andere moerasvegetatie ontwikkelt. Op de overgangen naar de hogere gronden zal hier ook deels zachthoutoebos tot ontwikkeling komen (els, wilg, populier).

Kruidenrijke grasvegetatie
Zones waar door maaiveldverlaging een schraal substrat aan de oppervlakte komt en waar zich een bloemrijke grasvegetatie (stroombdora) ontwikkelt. Hier vindt extensief beheer plaats in de vorm van hooibouw of jaarrond begrazing.

Zachthoutoebos
De lagere gronden met een relatief hoge overstromingsfrequentie zullen zich bij een vrije ontwikkelingsgang ontwikkelen tot zachthoutoebos; hierbij moet worden gedacht aan de oeverlanden en eilanden. In de boomlaag komen soorten voor als wilg, els en populier.

Hardhoutoebos
Op de hogere gronden en met name op de hoogwatervrije vluchtplaatsen voor het wild, ontwikkelt zich structureel hardhoutoebos. Hier wordt de boomlaag bepaald door soorten als es, eik en iep.

Iwan Reerink Senior projectleider K3Delta • 024 348 88 54 • i.reerink@k3delta.nl
Yvonne Kieft Projectleider K3Delta • 024 348 88 53 • y.kieft@k3delta.nl

K3Delta
Op goede gronden